

**PROGRAMA DE L'ASSIGNATURA: INFORMACIÓ PERIODÍSTICA ESPECIALITZADA
II: PERIODISME DE SOCIETAT**

NOM DE LA LLICENCIATURA: PERIODISME

CURS: 1995-1996

NOMBRE DE CRÈDITS:

TIPUS D'ASSIGNATURA: ANUAL (PLA 1981)

CODI 5111-53

PROFESSORA RESPONSABLE: JOANA GALLEGO

OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA:

Així com altres àrees temàtiques del Periodisme Especialitzat tenen un únic centre d'interés fàcilment definible, l'àrea de "societat" inclou una gran quantitat de sub-temes que la converteixen en una macro-especialitat periodística molt diversa i variada.

Podríem dir que l'especialitat "Periodisme de Societat" és la que dona un més gran relleu a les accions dels individus, tant col·lectivament com individual, centrant-se en tot allò que fan i representen les persones, i les relacions que estableixen amb els altres, amb els organismes i les institucions. El "Periodisme de Societat" actua com un gran i variat mirall on es poden veure reflexats els individus, tant en les seves accions individuals com en les col·lectives.

Amb aquesta assignatura intentarem aprofundir en el concepte de "Periodisme de Societat", analitzarem els diferents sub-temes de què es compona i practicarem alhora les diferents fórmules periodístiques que es poden aplicar.

AVALUACIÓ:

L'avaluació serà continuada. Això vol dir que l'alumne serà avaluat tant pel seguiment dels debats que es propiciïn a classe com per la realització de les diferents pràctiques i treballs que es proposin, segons siguin les necessitats del programa. Qualsevol altre tipus d'avaluació haurà d'ésser pactat prèviament amb la professora de l'assignatura.

Per a totes aquelles persones que no aprovin el curs amb el sistema d'avaluació proposat, haurà la possibilitat de fer un examen final sobre els temes que configuren el programa.

PRÀCTIQUES: Les pràctiques estaran directament relacionades amb el desenvolupament del curs, centrant-se en l'anàlisi i producció de textos diversos (reportatges, entrevistes, informes, cròniques, etc.) relacionats amb l'àrea de Societat

Signatura del Director del Departament o Coordinador de l'Àrea:

TEMARI:

PRIMERA PART: PERIODISME ESPECIALITZAT I SOCIETAT ACTUAL

Tema 1. Concepte i definició del periodisme especialitzat

La informació periodística especialitzada en les societats avançades. Objectius i límits de l'especialització. Coneixement científic i coneixement vulgar. Diferents concepcions del periodisme especialitzat.

Tema 2. Nivells de comunicació especialitzada

Els tres nivells de la comunicació especialitzada. Primer nivell: especialistes d'una determinada matèria; segon nivell: especialistes d'una àrea de coneixement; tercer nivell: especialistes en centres d'interés.

Tema 3. "Periodisme especialitzat o periodisme selectiu?"

Noves demandes socials i nous mitjans. De la crisi a la segmentació de les audiències. Especialització i grups socials. Caràcter indefinit de la segmentació.

Tema 4. Periodisme i societat:

Individu i societat. Accions individuals, col·lectives i mitjans de comunicació. Interés per les activitats dels altres. La divisió de l'espai social: Àmbits públics i privats. Divisió sexual i informació. Diferents categories de classificació social.

SEGONA PART: PERIODISME DE SOCIETAT

Tema 5. Origen i definició del periodisme de societat.

Concepte i característiques de l'àrea de Societat. Dificultats per a la seva definició: el sistema de l'exclusió. Diferents àrees i sub-àrees incloses a les pàgines de societat. L'arbitrarietat en la seva classificació.

Tema 6. Periodisme de societat i societat civil

El concepte de societat civil. L'Estat i la societat civil. Actors i escenaris en el periodisme de societat. Els diferents moviments socials i el periodisme de societat.

Tema 7: L'àrea de "societat" a la premsa d'informació general diària.

Els temes de l'àrea de societat: educació, medi ambient, ciència, medicina, noves tecnologies, tribunals, successos, urbanisme, religió, sanitat, consum, comunicació, oci, etc.
Diferents formes de classificació

Tema 8. La secció de societat a la premsa d'informació general setmanal

Periodisme de societat a la premsa setmanal: hibridació de gèneres. Els gèneres periodístics predominants. La importància de la fotografia.

Tema 9. Derivacions temàtiques del periodisme de societat (I)

Els suplementes especials setmanals: orígens, evolució i situació actual. Suplementes genèrics i suplementes especialitzats: diferents àmbits d'especialització: salut, ciència i tecnologia, medi ambient,

Tema 10. Derivacions del periodisme de societat (II)

Els suplementes dominicals i la informació de societat. Orígens i evolució. Text i fotografia. Funcions i estratègies dels suplementes dominicals.

Tema 11. Protagonistes i escenaris a l'àrea de societat.

Coneguts i desconeguts a les pàgines de societat. Notícies dures i toves. Fets importants, anècdotics i curiosos. Diferents usos socials de la informació de societat. Del receptor passiu al "buscador" de notícies.

Tema 12. Periodisme de societat als diferents mitjans de comunicació:

Periodisme de societat a la ràdio i la televisió. Fòrmula genuïna del periodisme de Societat als mitjans audiovisuals: El Magazine. De la informació de successos convencional al "reality show". Informació de Societat dins la informació general i programes especialitzats. Diferents programes i formats.

TEMA 13. Les fonts en el periodisme de societat

Fonts documentals i fonts orals. Accés a les fonts: dificultats actuals. Els experts i els "espontanis". Fonts testimonials: el tracte amb els protagonistes de la informació segons la seva vinculació amb el tema.

3ª PART: ALTRES MANIFESTACIONS DEL PERIODISME DE SOCIETAT (I):ELS MAGAZINES DE MODA, BELLESA I LLAR

Tema 14. La societat sexuada.

Univers de valors femenins i masculins. El rol social. La creació d'estereotips. Publicacions per homes i publicacions per dones. Canvis més recents en el concepte de premsa femenina i premsa per homes. La premsa eròtica.

Tema 15. Gènere i representació pública

Gènere i audiència. Àmbits públics i privats. El diari, discurs de l'àmbit públic. Les "women's pages" de tradició anglosaxona i la seva actual redefinició.

Tema 16. Antecedents de la premsa femenina actual

Origen i evolució de les revistes per dones. Premsa femenina en els segles XVIII i XIX. Importància d'aquest tipus de revistes. La trilogia Bellesa-Moda-LLar. Característiques de les revistes per a dones actuals. Diferents tipus de revistes. La penetració del capital internacional a la premsa femenina.

Tema 17. Gèneres periodístics habituals en les revistes femenines

Els gèneres periodístics en les revistes de bellesa, moda i llar. Primàcia de l'entrevista i el reportatge. La funció dels especialistes. Implicacions entre informació i publicitat.

4ª PART: ALTRES MANIFESTACIONS DEL PERIODISME DE SOCIETAT (II):LA PREMSA DEL COR

Tema 18. Del "periodisme de saló" als "ecos de sociedad"

Orígens de la premsa del cor. Periodisme de saló del segle XIX. Els "Ecos de sociedad" La premsa del cor sota el franquisme. Evolució de la premsa del cor: Veritat i verosimilitud en la premsa del cor.

Tema 19. Protagonistes i escenaris en la premsa del cor

Protagonistes de la premsa del cor. Diferents tipus de personatges. La fama, el poder i els diners. El preu de la popularitat.

Tema 20. Els gèneres periodístics en la premsa del cor

El text i les fotografies: una professió molt perillosa: els paparazzi. Les exclusives. Dret a la intimitat i dret a la informació. El paper de les agències. Rutines periodístiques a la premsa del cor.

Tema 21. Diferents fòrmules periodístiques

Diferents tipus de revistes del cor: revistes de qualitat i revistes populars. La premsa del cor en altres països.

Tema 22. La premsa del cor i la societat actual.

Impacte social de la premsa del cor. Nous i vells temes. Teoria del no-esdeveniment. Exclusives, compra-venda de realitats o de ficcions?

5ª PART: ALTRES FÒRMULES DEL PERIODISME DE SOCIETAT (III): REVISTES ESPECIALITZADES D'ORIENTACIÓ I DIVULGACIÓ

Tema 23. Revistes especialitzades i centres d'interés temàtics

Altres aportacions del periodisme de societat. Diferents tipus de Magazines. Origen i evolució dels magazines. El periodisme de serveis.

Tema 24. Revistes d'orientació i divulgació

Periodisme de societat i qualitat de vida. Revistes de Salut: Indicadors d'una major qualitat de vida? La consolidació de la societat de consum. Revistes especialitzades en educació per al consum.

Tema 25. La fascinació del succés: Sang en primera pàgina

La societat exagerada: el sensacionalisme. Deontologia i sensacionalisme. Els límits de la informació: la violència i l'espectacle.

Tema 26. Premsa i educació: el públic jove

Premsa infantil i juvenil. Premsa per noies i joves: l'amor, el sexe i la llibertat. Altres revistes per a joves.

Tema 27. Altres revistes especialitzades de l'àmbit de societat

Altres tipus de revistes d'orientació i divulgació. En els límits de la realitat: esoterisme i ciències ocultes. Revistes per a l'oci i l'entreteniment. Instruir i divertir alhora.

BIBLIOGRAFIA:

- ABAURREA, A. "La premsa del color" en *Capçalera*, Núm. 24, Tema del mes, juliol-agost 1991.
- ANÀLISI, Revista del Departament de Periodisme de la Facultat de Ciències de la Comunicació, num. 15, dedicat al "Periodisme Especialitzat".
- ANNALS DE PERIODISME CATALÀ: L'Ètica de cada dia, Revista del Col·legi de Periodistes de Catalunya. Num. 22, gener-juny, 1993.
- CAPÇALERA: Revista del Col·legi de Periodistes de Catalunya. Dossiers dedicats al sensacionalisme (num. 26 i 41) i a la violència i l'espectacle (num. 45).
- CAPÇALERA, "El paper de les confidències en el periodisme d'investigació", Num.55, octubre 1994
- FERNANDEZ DEL MORAL, J. i ESTEVE, F. *Fundamentos de la Información Periodística Especializada*, editorial Síntesis, Madrid, 1993.
- FONTCUBERTA, M. Memòria de Càtedra, inèdita, Barcelona, 1992.
- GALLEGO AYALA, J.: "De ¡Hola! a Vogue: La penetració del capital internacional a la premsa femenina", Suplement de Comunicació, diari *Avui*, 4 de gener de 1989.
- GALLEGO AYALA, J. *Mujeres de Papel*, (De ¡Hola! a Vogue, estudio sobre la prensa femenina en la actualidad) Barcelona, editorial Icària, 1990.
- GALLEGO AYALA, J. i DEL RIO, O., *El sostre de vidre. Situació socio-professional de les dones periodistes en Catalunya*, Institut Català de la Dona, Sèrie Dona i Societat, Barcelona 1994.
- GALLEGO AYALA, J.: "¡Hola!, Mig segle d'una altra història d'Espanya", a *Capçalera*, Revista del Col·legi de Periodistes de Catalunya, num. 38, gener 1993.
- GARCIA, M.Jesús, "Mujeres Periodistas, Cuarto Poder, pero menos", en *Periodistas*, número 44, mayo 1991.
- GARCIA, M.J.: "Revistas, un mercado en equilibrio", en la revista *Periodistas*, número 45, junio 1991.
- LOPEZ, J.: "El periodisme de moda, un culte a l'apariencia" *Capçalera*, revista del Col·legi de Periodistes de Catalunya, num. 42, maig, 1993.
- MARRADES, I. y PERINAT, A.: *Mujer, Prensa y Sociedad en España, 1800-1939*, Centro de Investigaciones Sociológicas, Madrid 1980.
- MATTELART, M.: *La cultura de la opresión femenina*, Serie Popular, México, 1977.
- *Mujeres e industrias culturales*, editorial Anagrama, Barcelona, 1982.
- MIR, F.: "Del macho al hombre", en *Ajoblanco*, diciembre de 1988, pags. 20-29.
- OLIVARES, R. "Revistas del corazón: todo para la mujer pero sin la mujer", en la revista *Mujeres*, número 6, abril de 1985.
- PEÑAFIEL, J.: *¡Hola! y el hijo de Sánchez. Historia de una revista amable*. Ediciones Temas de Hoy, Madrid, 1994.
- PIZARROSO, A. Y RIVERA, J.: *Corazones de papel (Sensacionalismo y prensa del corazón en España)*, editorial Planeta, Barcelona, 1994
- SAN ANDRES, M.T. "A corazón abierto" informe de la revista *Periodistas*, número 36, agosto-septiembre, 1990, págs. 6 a 16.
- SANTA CRUZ, A. y ERAZO, V.: *Compropolitán (el orden transnacional y su modelo femenino)*, ILET, Editorial Nueva Imagen, México, 1980.
- SEGURA, I. y SELVA, M. *Revistes de dones (1846-1935)* Edhasa, Barcelona, 1984.

SIN AUTOR, "Ricas y famosas" Dossier sobre las Revistas Femeninas aparecido en la revista **Anuncios**, número 386, junio 1989, pags. 30-38.

SULLEROT, E.: **La presse féminine**, Ed. Armand Colin, Paris, 1966.

ROGADO, B. **Negocios del corazón. La trastienda de la exclusivas de los famosos.**, Temas de Hoy, Madrid, 1995.

TUCHMAN, G. y otras: **Hearth and Home: Images of women in the Mass Media**, Oxford University Press, New York, 1978.

VARIOS: "Porno-erotisme i mitjans de comunicació" en la revista **Anàlisi**, del Dep. de Teoria de la Comunicació, número 2, Facultad de Ciencias de la Información, 1980.

VARIOS: **Estudio acerca de la prensa del corazón y sociedad**, Premio Nacional de Periodismo Juan Mañé y Flaquer, 8ª convocatoria, Ayuntamiento de Torredembarra, 1977-

VARIOS: "Mujer y Sociedad" volumen monográfico de la revista **Papers**, revista de sociología, número 9, Universidad Autónoma de Barcelona, Editorial Península, Barcelona, 1978.